

PATVIRTINTA

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos
inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko
2024 m. lapkričio 13d. įsakymu Nr. 1V-148

**VALSTYBINĖS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJOS
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS ŽEMĖS NAUDOJIMO VALSTYBINĖS
PRIEŽIŪROS METU TIKRINAMŲ OBJEKTŲ RIZIKINGUMO VERTINIMO IR
ATRANKOS MODELIO APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos žemės naudojimo valstybinės priežiūros metu tikrinamų objektų rizikingumo vertinimo ir atrankos modelio aprašas (toliau – Aprašas) nustato pagrindinius kontroliuojamų objektų rizikingumo vertinimo ir atrankos principus.

2. Kontroliuojamų objektų rizikingumo vertinimo ir atrankos modelio tikslas – padėti efektyviau vykdyti žemės naudojimo valstybinės priežiūros patikrinimų metu kontroliuojamų objektų atranką ir taikyti atitinkamas jų priežiūros priemonės.

3. Aprašu vadovaujasi Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) darbuotojai, sudarydami ir tobulindami kontroliuojamų objektų rizikingumo vertinimo ir atrankos modelį, atlikdami ir analizuodami jų rizikingumo įvertinimus.

4. Už Aprašo rengimą, tobulinimą ir atnaujinimą atsakingas Inspekcijos Veiklos planavimo ir komunikacijos skyrius (toliau – VPKS).

5. Aprašas parengtas vadovaujantis šiais teisės aktais:

5.1. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymu (toliau – Priežiūros įstatymas);

5.2. Lietuvos Respublikos žemės įstatymu;

5.3. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu;

5.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“;

5.5. Žemės naudojimo valstybinės priežiūros taisyklėmis, patvirtintomis Inspekcijos viršininko 2023 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 1V-172 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės priežiūros taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

5.6. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos rizikos valdymo politika, patvirtinta Inspekcijos viršininko 2024 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1V-83 „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos rizikų valdymo politikos patvirtinimo“;

5.7. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI

1 lentelė. Apraše vartojami sutrumpinimai

Sutrumpinimai	Paaiškinimai
Atrankos modelis	Remiantis Inspekcijos valdomomis kontroliuojamų objektų priežiūros rizikos (PR) sritimis, sudarytas kontroliuojamų objektų atrankos modelis, skirtas jų rizikingumui įvertinti, atrankai vykdyti ir prevencinėms priemonėms nustatyti
Bendras rizikingumo vertinimo balas, BRV balas	Remiantis atrankos modeliu, kontroliuojamam objektui priskirtas rizikingumo balas, atsižvelgiant į visus aktualius rizikos veiksnius
Kontroliuojamas objektas	Inspekcijos prižiūrimi objektai, kurių rizikas, susijusias su veiklos teisėtumu ir / ar galimai objektų sukelta žala visuomenei, aplinkai, infrastruktūrai, siekiama vertinti ir valdyti
Kriterijus	Rizikingumo vertinimo ir atrankos kriterijus, nurodantis kontroliuojamo objekto požymius, dėl kurių yra

	daugiau / mažiau tikėtina, kad pasireikš vienas iš nustatytų Inspekcijos valdomos rizikos veiksnių
Kriterijų reikšmingumas	Kriterijui priskirtas svoris pagal jam suteiktą svarbą atsižvelgus į bendrą rizikingumo vertinimo balą
Rizika	Tikimybė, kad kontroliuojamas objektas pasižymi vienu iš nustatytų Inspekcijos valdomos priežiūros rizikos (PR) faktorių
RSAM	Rizikingiausių teritorijų atrankos metodika
Poveikis	Įvykio / pažeidimo rezultatas
Tikimybė	Teorinė galimybė, kad konkretus pažeidimas bus nustatytas
NTK žemėlapis	Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapis
ŽNVPD	Žemės naudojimo valstybinės priežiūros departamentas
ŽNVP	Žemės naudojimo valstybinė priežiūra
ŽNVP el. paslauga	Žemės naudojimo valstybinės priežiūros elektroninė paslauga, kurioje ŽNVP pareigūnai kaupia informaciją ir duomenis, susijusius su žemės naudojimo valstybinės priežiūros organizavimu ir vykdymu

III SKYRIUS

RIZIKOS SAMPRATA IR JOS VALDYMO PROCESAS

6. ŽNVP riziką galima apibrėžti kaip bet kokius įvykius, kurie gali kelti žalą aplinkai, visuomenei ir pavieniams asmenims.

7. Rizikų valdymas – nuolatinis ir nenutrūkstamas procesas, skirtas identifikuoti, analizuoti ir nustatyti kontroliuojamų objektų rizikingumą, sudaryti

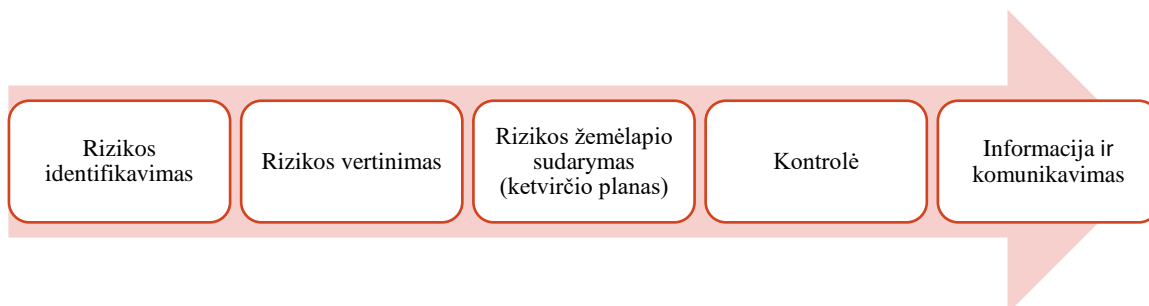
rizikingumo planą, jį įgyvendinti, atlikti nustatytų rizikų ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo stebėseną, informuoti, kaip valdoma rizika.

8. Pagrindinis rizikų valdymo tikslas – užtikrinti, kad būtų teisingai įgyvendinami visi teisės aktai, susiję su žemės naudojimu ir išvengta nereikalingos kontrolės, kartu daugiausia dėmesio skiriant didžiausios rizikos sritims.

9. Pagrindinis rizikos valdymo uždavinys – nuosekliai ir kompleksiškai šalinant pažeidimų atsiradimo priežastis, racionaliai naudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius resursus, užkirsti kelią teisės aktų pažeidimams, ypač savavališkam valstybinės žemės užėmimui ir naudojimui, užtikrinti teisės aktų, susijusių su žemės naudojimu, vykdymą.

10. Vykdanti žemės naudojimo valstybinę priežiūrą Inspekcija taiko rizikos valdymo priemones, siekdama diferencijuoti rizikos lygmenis, susijusius su žemės naudojimu ir nustatyti, ar galimam pažeidimui taikytinas žemės naudojimo priežiūros procesas.

Rizikų valdymo priemonių procesą sudaro etapai, nurodyti 1 paveiksle:

1 pav. Rizikų valdymo priemonių etapai

11. Rizikų identifikavimas – tai reguliarus ir sistemingas procesas, paremtas ankstesnių tikrinimų rezultatų duomenimis, stebėjimu, patirtimi ir ekspertiniu vertinimu, kurio metu nustatomi kontroliuojamų objektų rizikos veiksniai, turintys didžiausią neigiamą poveikį, susijusį su žemės naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų pažeidimais.

12. Rizikos vertinimas – identifikuota kontroliuojamų objektų rizika vertinama pagal rizikingumo intervalus pagal rizikos lygį.

13. Rizikos žemėlapių sudarymas (1 priedas) – RSAM pagalba identifikuojami kontroliuojami objektai pagal rizikingumą, išdėstant visas vertinimo proceso metu identifikuotas ir įvertintas rizikas. RSAM yra pagrindinė kontroliuojamų objektų rizikų valdymo, identifikavimo, planavimo ir komunikavimo priemonė. RSAM sugeneruoti rizikingiausi objektai perkeliama į

ŽNVP el. paslaugos planavimo aplikaciją, kurioje numatomos rizikų valdymo priemonės (planiniai patikrinimai, aktualios informacijos sklaida), paskirstomos atsakomybės už priemonių įgyvendinimą.

14. Kontrolė – atliekami rizikos žemėlapyje identifikuotų rizikingiausių kontroliuojamų objektų patikrinimai, siekiant užtikrinti žemės naudojimą reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų vykdymą, žemės naudojimo tvarkos pažeidimų skaičiaus mažinimą ir šių pažeidimų pašalinimą.

15. Informacija ir komunikavimas – reguliariai ir objektyviai dalijamasi informacija apie rizikingiausių kontroliuojamų objektų patikrinimų rezultatus, rizikingumo žemėlapių pokyčius, teikiamos išvados ir siūlomos poveikio priemonės už nustatytus pažeidimus. Rizikų žemėlapių valdytojai / VPKS privalo komunikuoti apie rizikų žemėlapių svarbą, metodinius pokyčius, reguliariai (periodiškai) atnaujinti identifikuotų rizikingiausių kontroliuojamų objektų žemėlapius, fiksuoti per ataskaitinį laikotarpį pasiektus rezultatus įgyvendinant rizikos valdymo priemones, rinkti ir sisteminti informaciją.

IV SKYRIUS

BENDRAS RIZIKINGUMO VERTINIMO IR ANTRANKOS MODELIO APRAŠYMAS

16. Kontroliuojamų objektų rizikingumo vertinimo ir atrankos modelio sudarymo pagrindiniai principai:

16.1. Atrankos modelis sudarytas atsižvelgiant į Priežiūros įstatyme Inspekcijai nustatytas žemės naudojimo valstybinės priežiūros sritis teritorijose, kuriose žalos poveikis aplinkai ir visuomenei gali būti didžiausias, bei įvertinant pažeidimų pasireiškimo rizikos tikimybę:

16.1.1. (R1) Objektas patenka / ribojasi į numatytą infrastruktūros plėtros projektų teritorijas (rekreacijos, kelių, gatvių, pėsčiųjų takų ir pan.):

16.1.1.1. (R1)1 objektas patenka į savivaldybių infrastruktūros plėtros projektus;

16.1.1.2. (R1)2 objektas patenka į kitų institucijų numatytus infrastruktūros plėtros projektus;

16.1.1.3. (R1)3 objektas ribojasi su numatytais infrastruktūros plėtros projektais.

16.1.2. (R2) Objektas patenka / ribojasi su valstybės saugoma teritorija:

16.1.2.1. (R2)1 objektas patenka į Konservacinio prioriteto saugomas teritorijas, (rezervatai: gamtiniai ir kultūriniai), draustiniai bei gamtos ir kultūros paveldo objektai (paminklai);

16.1.2.2. (R2)2 objektas patenka į Ekologinės apsaugos prioriteto saugomas teritorijas;

16.1.2.3. (R2)3 objektas patenka Kompleksinės saugomas teritorijas (valstybiniai: nacionaliniai ir regioniniai) parkai bei biosferos monitoringo teritorijos (biosferos rezervatai ir biosferos poligonai);

16.1.2.4. (R2)4 objektas patenka į Natura 2000 teritorijas.

16.1.3. (R3) Objektas patenka / ribojasi su kultūros paveldo objektu:

16.1.3.1. (R3)1 objektas patenka į valstybės skelbiamų saugomais ar saugomų kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo vietovių apsaugos zoną;

16.1.3.2. (R3)2 objektas patenka į savivaldybių skelbiamų saugomais ar saugomų kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo vietovių apsaugos zoną;

16.1.3.4. (R3)3 objektas patenka į savivaldybių skelbiamų saugomais ar saugomų kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo vietovių apsaugos pozonį;

16.1.3.5. (R3)4 objektas patenka į savivaldybių skelbiamų saugomais ar saugomų kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo vietovių apsaugos pozonį.

16.1.4. (R4) Objektas ribojasi su vandens telkiniais.

16.1.5. (R5) Vertinama teritorijos urbanizacija (objektas patenka / ribojamasi su miestų, miestelių teritorija / ribomis).

16.1.6. (R6) Objektas patenka į teritorijas, kuriose per pastaruosius 2 metus buvo gauta daugiausia skundų ŽNVP srityje (naudojamas atskiras sluoksnis, vykdoma analizė per gardelę);

16.1.7. (R7) Objektas patenka į teritorijas, kur per pastaruosius 2 metus vykdant žemės naudojimo valstybinę priežiūrą nustatyta daugiausia pažeidimų (naudojamas atskiras sluoksnis, vykdoma analizė per gardelę).

16.1.8. (R8) Objektas patenka / ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys).

16.1.9. (R9) Objektas ribojasi su valstybinės (nesuformuotos) žemės plotais.

16.1.10. (R10) Objektas patenka / ribojasi su naujų statybų teritorijomis (esant erdviniams duomenims, vertinami 2 einamųjų metų statybą leidžiančių dokumentų duomenys).

16.1.11. (R11) Vertinamos statybos pažeidimų teritorijos (esant erdviniams duomenims vertinami 2 einamųjų metų duomenys).

16.2. Atrenkami tie objektai, kurių patikrinimai nebuvo atlikti per pastaruosius trejus metus.

17. Tikimybės (T) ir poveikio (P) įvertinimas. Rizikų tikimybė ir poveikis vertinami pagal kokybinius rodiklius:

17.1. Bendruoju atveju kiekybiniai rodikliai gali būti naudojami tik tuo atveju, jeigu tikslas, dėl kurio vertinamas rizikos poveikis, išreikštas objektyviai išmatuojamu kiekybiniu vertinimo kriterijumi;

17.2. Kiekvienu priežiūros rizikos (PR) atveju yra vertinamas ir poveikis. Šiuo atveju tikimybė yra, kad kontroliuojamame objekte bus nesilaikoma jo veiklą reguliuojančių teisės aktų reikalavimų, o poveikis – numatomų nepageidaujamų įvykių, pasekmių mastas. Tikimybė įvertinama eksperimentiniu būdu, ankstesnių patikrinimų analize (įvykę įvykiai panašūs) ir atsižvelgiant į naujų ar numatomų aplinkybių įtaką vertinamos rizikos pasireiškimo tikimybei. Pažeidimų rizikos tikimybės vertinimo skalė:

- labai tikėtina tikimybė (5 balai);
- gana tikėtina tikimybė (4 balai);
- tikėtina tikimybė (3 balai);
- nelabai tikėtina tikimybė (2 balai);
- mažai tikėtina tikimybė (1 balas).

ŽNVP rizikos tikimybė yra suprantama, kaip kontroliuojamų objektų grupės (žemės sklypų) teritorijos, kurioje galimai nesilaikoma žemės naudojimo veiklą reguliuojančių teisės aktų reikalavimų, dalis.

17.3. Siekiant kompleksiskai įvertinti rizikos poveikį, įvertinamos poveikio sritys – poveikis / žala visuomenei, pavieniams asmenims. Rizikos poveikiui įvertinti naudojama penkių balų skalė, kurios reikšmės gali būti pritaikomos kiekvienai iš poveikio sričių. Poveikio įvertinimo reikšmės:

17.3.1. **Rimta, neištaisoma žala** (5 balai) – pažeidimai valstybinėje žemėje, daroma nepataisoma žala visuomenei ir pavieniams asmenims. Tai gali būti pakeista reljefo forma, iškirsti saugotini medžiai, kultūros paveldo objekto teritorijoje įrengti naudingųjų iškasenų karjerai, sunaikinti kultūros paveldo objektai ir pan.;

17.3.2. **reikšminga žala** (4 balai) – pažeidimai, kurių padariniai gali būti reikšmingi visuomenei ir pavieniams asmenims. Tokio poveikio pavyzdžiais galėtų būti kultūros paveldo teritorijoje savavališkai pasodinti želdiniai, įrengta išorinė reklama, ariama, kasinėjama žemė; valstybinėje žemėje savavališkai

statomi statiniai, panaikintas bendro naudojimo kelias, sunaikintas (sugadintas) geodezinis punktas ir pan.;

17.3.3. **vidutinė žala** (3 balai) – pažeidimai, vykdomi valstybinėje žemėje, statant nesudėtingos konstrukcijos tvoras, valstybinės reikšmės vandens telkiniuose įrengiant lieptus ir pan.;

17.3.4. **nežymi žala** (2 balai) – pažeidimai, nesukeliantys ilgalaikių ir reikšmingų padarinių aplinkai, visuomenei ir pavieniams asmenims. Tai gali būti valstybinėje žemėje pasodinti pavieniai želdiniai, įrengtas daržas, stovi kilnojamieji daiktai, laikini statiniai ir pan.;

17.3.5. **nereikšmingas poveikis** (1 balas) – pažeidimai, nustatomi privačios žemės sklypuose, kurie nepatenka į aukščiau minėtas teritorijas.

18. Rizikos svarbos / prioriteto nustatymas. Rizikos svarba / prioritetai nustatomi sudedant rizikos tikimybės (T) balą ir poveikio (P) balą ir gaunant bendrą rizikos balą. Taip įvertinti rizikos veiksniai priskiriami atitinkamai rizikos grupei, kurios pagrindu atliekamas tolesnis rizikos veiksmų vertinimas nustatant prioritetus rizikos valdymo priemonėms įgyvendinti.

19. Rizikos tikimybės ir poveikio sudėtyje gali būti taikomi koeficientai (K_P ir K_T), žymintys daugiklių svarbą:

- $BRV = (K_P * P) + (K_T * T)$;
- taikomų poveikio ir tikimybės koeficientų suma turi būti lygi 2, t. y. $K_P + K_T = 2$;
- rizikos poveikiui suteikiant didesnę svarbą, nustatytos koeficientų reikšmės, $K_P = 1,50$, $K_T = 0,50$.

20. Rizikingumo rėžių nustatymas ir panaudojimas. Rizikingumo rėžių nustatymo tikslas – suskirstyti kontroliuojamus objektus į rizikingumo intervalus pagal rizikos lygį – mažai (žalias), vidutiniškai (geltonas), labai rizikingi (raudonas) kontroliuojami objektai.

Pagal rizikos svarbos / prioriteto skaičiavimo algoritmą bendro rizikos balo reikšmių aibė kinta nuo 1 iki 10 balų. Nustatomi šie rėžiai: virš 7 balų – didelio prioriteto rizika, tarp 4 ir 6 balų – vidutinio prioriteto rizika, žemiau 4 balų – mažo prioriteto rizika. Rėžiai gali būti koreguojami atsižvelgiant į ŽNVP prioritetus ir rizikos tolerancijos lygį. Pagal rizikos tikimybės pasireiškimo ir poveikio sričių vertinimo rodiklius sudaryta poveikio / tikimybės vertinimo matrica.

	Galimas poveikis
--	-------------------------

		Rimta neištaisoma žala (valstybinė žemė)	Reikšminga žala (ribojasi su valstybine žeme)		Nežymi žala (valstybinėje žemėje)	Vidutinė žala (privati žemė)		
		Žala visuomenei	Žala pavieniams asmenims	Žala visuomenei	Žala pavieniams asmenims	Žala visuomenei	Žala pavieniams asmenims	
Tikimybė	Labai tikėtina 5	5	4	4	3	2	2	1
		25	20	20	15	10	10	5
	Tikėtina 4	20	16	16	12	8	8	4
	Galima 3	15	12	12	9	6	6	3
	Nelabai tikėtina 2	10	8	8	6	4	4	2
	Mažai tikėtina 1	5	4	4	3	2	2	1

2 pav. Rizikos poveikio / tikimybės vertinimo matrica

21. Rizikingumo vertinimo algoritmo kriterijų aprašymas. Kontroliuojamų objektų teritorijų rizikingumo vertinimo ir atrankos algoritmai susideda iš

nustatytų PR kriterijų ir jų reikšmių. Kiekvienu PR atveju sudaromi individualūs kriterijų algoritmai (2 priedas).

22. Kriterijaus reikšmingumas skaičiuojamas teritorijai, kurioje atlikta erdvinių duomenų analizė, naudojantis naujausiu Lietuvos Respublikos teritorijos skaitmeniniu rastriniu ortofotografiniu žemėlapiu, Georeferencinio pagrindo kadastro erdvinių duomenų rinkiniu, NTK žemėlapiu, Teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacine sistema bei viešai skelbiama informacija kitose valstybinėse informacinėse sistemose.

23. Kiekvienam kriterijui yra priskiriamas rodiklio reikšmingumas, nustatytas pagal teritorijoje vykdomus atitinkamus projektus ar nustatytus žemės naudojimo apribojimus, atsižvelgiant į vietovių, kurioms suteikta apsauga dėl jų gamtinės, ekologinės ar kultūrinės reikšmės, naudojimo ypatumus.

24. Kriterijų reikšmės suvedamos į vieno balo sistemą (normuojamos) ir atsižvelgiant į tai, kad kriterijų reikšmingumų suma nėra lygi 100, 100 dalijamas iš šios sumos ir gaunamas koeficientas, iš kurio reikia padauginti kiekvieno kriterijaus reikšmingumą.

25. Apskaičiavus rizikingumo vertinimo algoritmo kriterijus pagal turimus statistinius duomenis, nustatytos teritorijos, kuriose pasireiškia didžiausia kontroliuojamų objektų rizika pagal apskaičiuotą kriterijaus reikšmingumą.

26. Nustačius kriterijaus reikšmę (reikšmingumą), atlikus turimų duomenų erdvinę analizę, teritorijoje atrenkami žemės sklypai, kuriuose galimi žemės naudojimo pažeidimai.

V SKYRIUS

RIZIKINGUMO VERTINIMO IR ATRANKOS MODELIO TAIKYMAS

27. Modelis taikomas objektams (žemės sklypams), valdomiems privačios nuosavybės teise, valstybinės žemės sklypams, valdomiems patikėjimo teise, valstybinės žemės plotams, nesuformuotiems atskirais žemės sklypais, esantiems teritorijose, kuriose galimi žemės naudojimo pažeidimai. Tikrintinų objektų sąrašas sudaromas, atlikus turimų statistinių duomenų analizę.

28. Modelio tikslas – atrinkti rizikingiausias teritorijas ir jose esančiuose objektuose atlikti žemės naudojimo patikrinimus.

29. Lentelėje pateikiami atrankos modelių taikymo atvejai bei tikslas, procesas, taikymo dažnumas bei atsakingi asmenys.

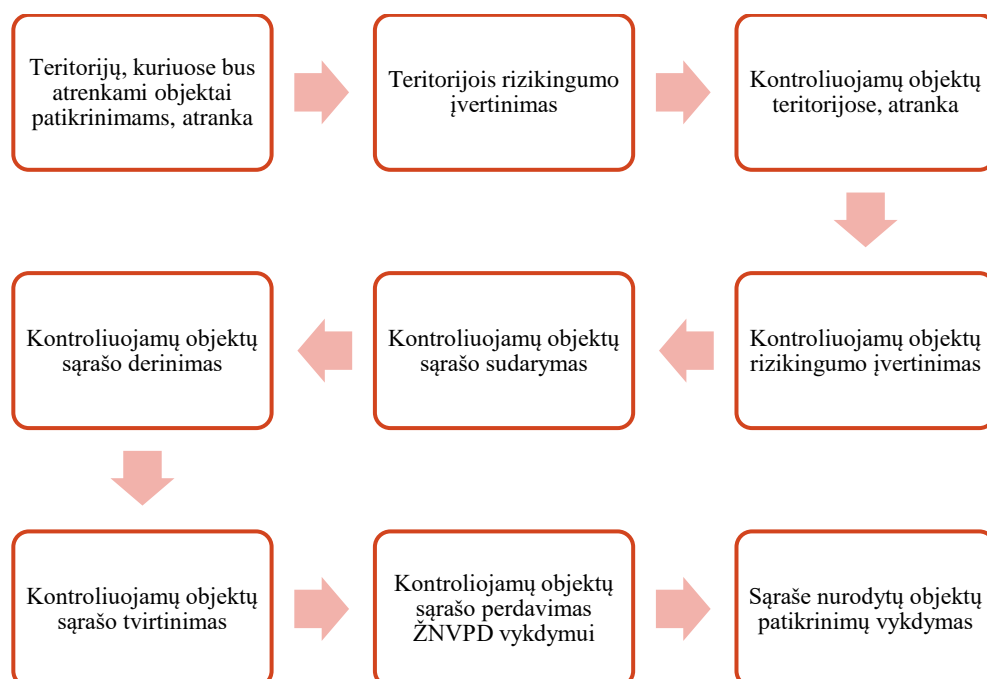
2 lentelė. Atrankos modelio pritaikymas.

Atrankos modelis	Inspekcijos veiklos procesai / paslaugos / sritys, kuriose taikomas atrankos modelis	Atrankos modelio taikymo tikslas	Taikymo dažnumas	Atsakingas asmuo
Visi (pagal skundžiamą objektą / subjektą)	Skundų nagrinėjimas	Peržiūrėti apibendrintą pažeidimų / rizikingumo istoriją tam, kad specialistas geriau pasirengtų nagrinėti skundą (rizikos įvertinimas)	Gavus skundą	ŽNVPD specialistas / skyriaus vedėjas
Visi (pagal teisėsaugos ir kitų valstybės institucijų pavedimus, gautą informaciją)	Pavedimo vykdymas	Gavus pavedimą, priimti sprendimą dėl patikrinimo atlikimo	Gavus pavedimą	ŽNVPD specialistas / skyriaus vedėjas
Visi	Atrenkant objektus planiniams patikrinimams	Identifikuoti objektus, kuriuose galimi žemės naudojimo pažeidimai	Kas ketvirtį	VPKS atsakingas specialistas

Visi	Atrenkant teritorijas reidams	Identifikuoti teritorijas, kuriose galimi žemės naudojimo pažeidimai	Kas ketvirtį	VPKS atsakingas specialistas
------	-------------------------------	--	--------------	------------------------------

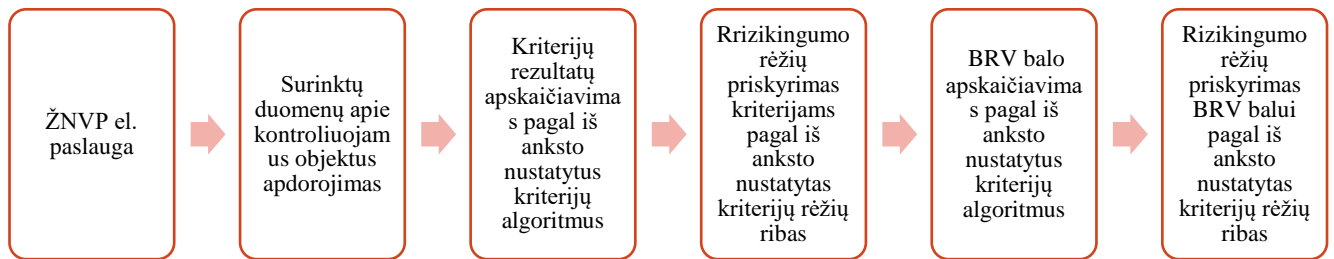
30. Patikrinimų sąrašų sudarymas remiantis rizikingumo vertinimo ir atrankos modeliu. Remiantis atrankos modeliais, vykdoma kontroliuojamų objektų atranka kiekvieno ketvirčio žemės naudojimo planinių patikrinimų sąrašo sudarymui. Toliau pateikiamos PR ir atrankos modelių taikymo, sudarant patikrinimų sąrašus, schemas.

31. Žemės sklypų, kuriems žemės naudojimo valstybinė priežiūra pastaruosius 3 metus nebuvo atlikta, ir kurių faktinis naudojimas, užfiksuotas ortofotografinėje ir kitoje naujausioje kartografinėje medžiagoje, neatitinka NTK žemėlapyje pažymėtų žemės sklypų ribų, valstybinės žemės plotų, nesuformuotų atskirais žemės sklypais, vandens telkinių, kuriuose galimai vykdoma nelegali veikla, privačių žemės sklypų, kurie galimai naudojami ne pagal nustatytą paskirtį, atranka vykdoma sudarant patikrinimų sąrašus pagal toliau pateiktą planinių patikrinimų sąrašo sudarymo proceso schemą, kuri pateikta 3 paveiksle.

3 pav. Planinių patikrinimų sąrašo sudarymo proceso schema

32. Kontroliuojami objektai – tai ŽNVP metu prižiūrimi objektai, kurių rizikas, susijusias su veiklos teisėtumu ir / ar galimai objektų sukelta žala visuomenei, aplinkai, pavieniams asmenims, siekiama vertinti ir valdyti, vadovaujantis apibrėžtais rizikingumo kriterijais. Kontroliuojamų objektų rizikingumo įvertinimo procesas pavaizduotas 4 paveiksle.

4 pav. Kontroliuojamų objektų rizikingumo įvertinimas

33. Atrankos modelio rezultatyvumo stebėseną ir vertinimą. Atrankos modelio tobulinimo tikslais kartą per metus turi būti atliekama jo rezultatyvumo stebėseną ir vertinimą. Už tai yra atsakingas VPKS.

34. Atrankos modelio rezultatyvumo stebėsenos ir vertinimo atvejai ir jų aprašymai:

34.1. atrankos modelio rezultatyvumo rodiklių ir pokyčius lemiančių veiksnių analizė atliekama vertinant:

34.1.1. šiuos su atrankos modelio rezultatyvumu susijusius rodiklius:

- atvejų, kai kontroliuojamų objektų patikrinimų metu buvo nustatyta pažeidimų, dalį nuo visų patikrinimų;
- pažeidimų, nustatytų kontroliuojamų objekto patikrinimo metu, skaičių.

34.1.2. Šių rodiklių vertinimas nėra vienareikšmis, t. y. rodiklių reikšmėms poveikį gali daryti tikrinimo kokybė, įstatymų kaita, organizaciniai pokyčiai (pvz., pažeidimų fiksavimo formos pokyčiai, nauji valdančių institucijų nustatyti prioritetai). Svarbu įvertinti, kad rodiklio reikšmių lyginamoji analizė gali būti atliekama tik tų reikšmių, kurios buvo gautos esant tokioms pačioms sąlygoms. Pastebėjus, kad rezultatyvumo rodiklių reikšmės yra santykinai žemos, būtina atlikti detalesnę atrankos modelio analizę.

34.1.3. Apskaičiuotų kontroliuojamų objektų rizikingumo balų ir patikrinimų metu nustatytų pažeidimų koreliaciją, t. y. tikrinama, ar apskaičiuotas bendras rizikingumo balas ir pažeidimų apimtis yra tiesiogiai proporcingi dydžiai. Pastebėjus, kad koreliacija yra labai silpna, reikalinga detalesnė priežasčių analizė.

34.1.4. Specialistų apklausų dėl atrankos modelio efektyvumo ir tikslumo, vertinant kontroliuojamų objektų rizikingumą, rezultatus. Sudarant kontroliuojamų objektų sąrašą yra atliekama ne tik rizikingumo vertinimu paremta atranka, bet kartu yra vykdomas ekspertinis vertinimas atsižvelgiant į informaciją apie kontroliuojamo subjekto specifiką. Specialistų vertinimas yra objektyvus šaltinis vertinant atrankos modelio efektyvumą, nes jie gali susipažinti su pirminiu rizikingumo vertinimo sistemos sugeneruotu kontroliuojamų objektų sąrašu.

34.1.5. Kriterijų poveikį bendram rizikingumo vertinimo balui, t. y. vertinama, ar konkretaus kriterijaus pokytis nedaro per didelio poveikio bendram rizikingumo balui, ar nėra kriterijų dubliavimosi, ar nėra kriterijų, kuriems tie patys reiškiniai daro didelę įtaką, tokiu būdu per stipriai veikdami bendrą rizikingumo vertinio balą. Pastebėjus per stiprų tam tikrų kriterijų poveikį atrankos modeliui, koreguojamas kriterijaus reikšmingumas arba kriterijus. Pastebėjus besidubliuojančius kriterijus, vienas iš jų šalinamas

34.2. Kontroliuojamų objektų analizė atliekama, vertinant:

34.2.1. su kontroliuojamais objektais susijusios rizikos veiksniais. Šios analizės metu vertinama, ar yra jau suvaldytų kontroliuojamų objektų rizikos veiksnių, ar yra poreikis pašalinti tam tikrus kriterijus, ar atsirado naujų rizikos, susijusios su kontroliuojamu objektu, veiksnių ir, ar yra poreikis įtraukti naujus kriterijus. Pastebėjus kontroliuojamo objekto PR pokyčių, kriterijai šalinami / įtraukiami į atrankos modelį;

34.2.2. su kontroliuojamų objektų veiklos specifika susijusius pokyčius. Šios analizės metu atliekamas kriterijų aktualumo vertinimas, atsižvelgiant į kontroliuojamų objektų veiklos specifikos pokyčius, t. y. vertinama, ar yra poreikis įtraukti naujus ar pakoreguoti esamus kriterijus;

34.3. ŽNVP veiklos pokyčių poveikio atrankos modeliui analizė:

34.3.1. reglamentuojančių teisės aktų pokyčių poveikio atrankos modeliui analizė. Pasikeitus ŽNVP veiklą ar jos valdomos priežiūros sritis reglamentuojantiems aktams, peržiūrimas atrankos modelio aktualumas ir pagrindiniai principai;

34.3.2. žemės naudojimo patikrinimų proceso / specifikos pokyčio analizė. Atsiradus esminiams su žemės naudojimo patikrinimų procesu susijusiems pokyčiams, naujai įvertinami kriterijai ir jų apskaita.

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos žemės naudojimo valstybinės priežiūros metu tikrinamų objektų rizikingumo vertinimo ir atrankos modelio aprašo 1 priedas

RIZIKOS ŽEMĖLAPIO SUDARYMAS

I SKYRIUS IŽANGA

1. Identifikuotų pagrindinių rizikos grupių pagrindu sukurti GIS Modulio įrankiai, leidžiantys naudotojui (VPKS specialistui ar kitam paskirtam atsakingam darbuotojui) interaktyviai pasirinkti pažeidimų riziką signalizuojančius kriterijus, įtraukti istorinius patikrinimo duomenis, pritaikyti atsitiktinę atranką pagal svorinius koeficientus ir sugeneruoti rizikingiausių vietų sluoksnį.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI

1 lentelė

Sutrumpinimai	Paiškinimas
AGOL	ArcGIS Online – kompanijos Esri debesų technologijos pagrindu veikianti platforma, leidžianti lengvai ir greitai sukurti bei dalintis žemėlapiais su kitais.
ArcGIS Pro	Kompanijos Esri desktop pagrindu veikianti GIS įranga
GIS	Geografinės informacinės sistemos
GRPK	Georeferencinio pagrindo kadastro erdvinių duomenų rinkinys
STVK	Saugomų teritorijų valstybės kadastras
ORT10LT	M 1:10 000 skaitmeninis rastrinis ortofotografinis žemėlapis
UETK	Upių, ežerų ir tvenkinių kadastras
KVR	Kultūros vertybių registras

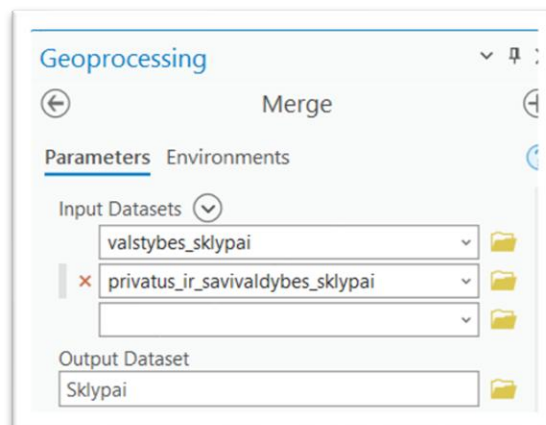
GPDR	Valstybinis geodezinio pagrindo duomenų rinkinys
ŽIS	Žemės informacinė sistema
VŽA_DRLT, VŽA	Apskaitytų valstybinės žemės plotų duomenų rinkinys
ŽNVP el. paslauga	Žemės naudojimo valstybinė priežiūros elektroninė paslauga

III SKYRIUS RIZIKOS SLUOKSNIŲ GENERAVIMO ĮRANKIAI

2. Rizikos sluoksnių generavimo įrankinė parengta su ArcGIS Pro 3.2.0.
3. Rizikos sluoksnių generavimui naudojami įrankiai prieinami su ArcGIS Pro Basic licencija.
4. Rizikos sluoksnių generavimui sukurtas ArcGIS Pro projektas.

IV SKYRIUS DUOMENŲ PARUOŠIMO ĮRANKIAI

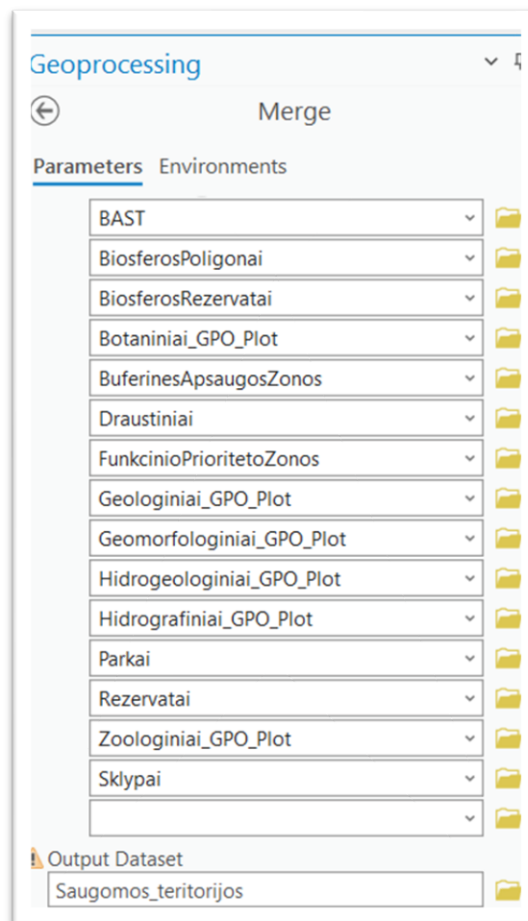
5. Sklypų paruošimas:
  - 5.1. Sklypų paruošimo įrankis skirtas apjungti NTK registruotų valstybinių ir privačių sklypų duomenis į vieną rinkinį bei paruošti juos metodikai;

1 pav. Duomenų paruošimas

- 5.2. Įrankis saugo rezultatus **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **Sklypai**;
- 5.3. Sklypų duomenys yra itin didelės apimties, todėl jų paruošimas gali trukti apie valandą ar daugiau, priklausomai nuo kompiuterio resursų.
6. Saugomų teritorijų paruošimas:

6.1. Saugomų teritorijų duomenys yra gaunami iš naujausio STVK duomenų rinkinio. Įrankis skirtas apjungti visas saugomas teritorijas į vieną sluoksnį;

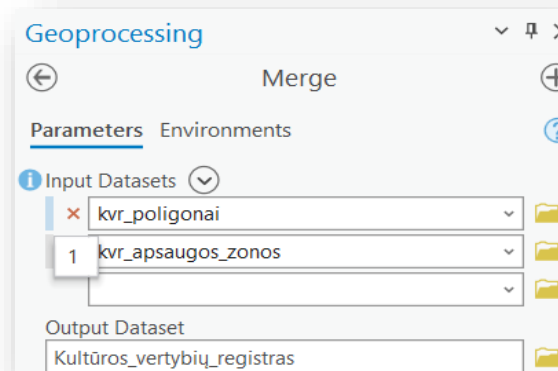

2 pav. Duomenų paruošimas

6.2. Duomenys saugomi **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **Saugomos_teritorijos**.

7. Kultūros vertybių registro duomenų paruošimas:

7.1. Kultūros vertybių registro duomenys yra gaunami iš naujausio KVR duomenų rinkinio. KVR duomenų paruošimo įrankis skirtas sujungti Kultūros vertybių poligonus ir apsaugos zonas;

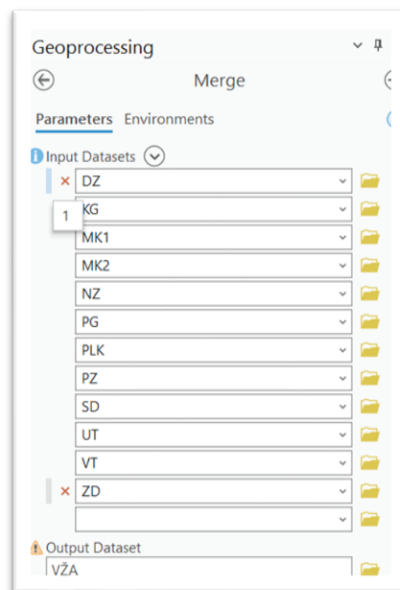

3 pav. Duomenų paruošimas

7.2. Įrankis saugo rezultatus **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **Kultūros_vertybių_registras**.

8. VŽA arba ŽIS duomenų paruošimas:

8.1. Valstybinės žemės plotų erdviniai duomenys gaunami iš Lietuvos Respublikos teritorijos apskaitytų valstybinės žemės plotų erdvinių duomenų rinkinio arba iš Žemės informacinės sistemos. Duomenų paruošimo įrankis skirtas sujungti visus duomenis pagal naudmenų rūšį į vieną sluoksnį;

4 pav. Duomenų paruošimas

8.2. Įrankis saugo rezultatus **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **VŽA**.

9. UETK duomenų paruošimas:

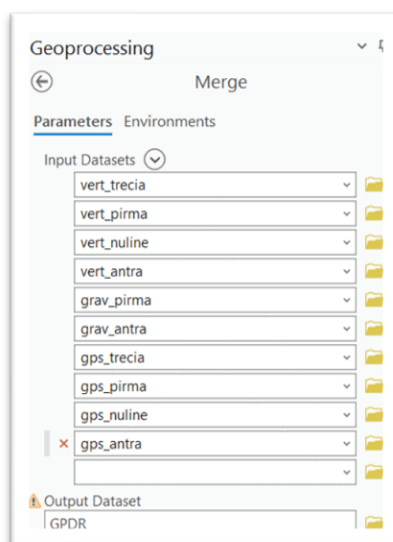
9.1. Ežerų ir tvenkinių duomenys gaunami iš Lietuvos Respublikos upių,

ežerų ir tvenkinių kadastras (UETK) duomenų rinkinio;

9.2. Įrankis saugo rezultatus **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **Vandens_telkiniai**.

10. GPDR duomenų paruošimas:

10.1. Geodezinio pagrindo duomenys gaunami iš Lietuvos geodezinio pagrindo duomenų rinkinio (GPDR). Duomenų paruošimo įrankis skirtas sujungti visus reikalingus duomenis pagal naudmenų rūšį į vieną sluoksnį;

5 pav. Duomenų paruošimas

10.2. Įrankis saugo rezultatus **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **GPDR**.

11. Pastatų duomenų paruošimas:

11.1. Pastatų duomenys yra gaunami iš naujausio GKTR duomenų rinkinio;

11.2. Įrankis saugo rezultatus **Duomenys.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **Pastatai**.

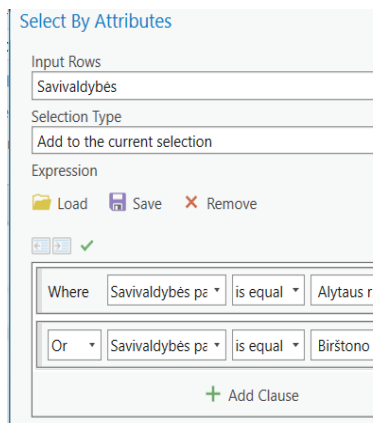
12. Istoriniai duomenys 2021-2023 m.:

12.1. Istoriniai duomenys 2021-2023 m., kai žemės naudojimo kontrolę vykdė Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Duomenų sluoksnis pagal požymį pažeidimai suklasifikuotas gardelėmis, pagal daugiausia toje teritorijoje nustatytų pažeidimų skaičių;

12.2. Įrankis saugo rezultatus **Rizikų metodika.gdb** duomenų bazėje, pavadinimu **Pažeidimai_istoriniai**. Vėliau papildoma vėlesnių metų rezultatais;

12.3. Įrankio parametruose nurodomas ŽNVP GIS sluoksnis iš ArcGIS Online ir istorinių duomenų, jei nėra sukelta į ArcGIS Online, naudojama excel

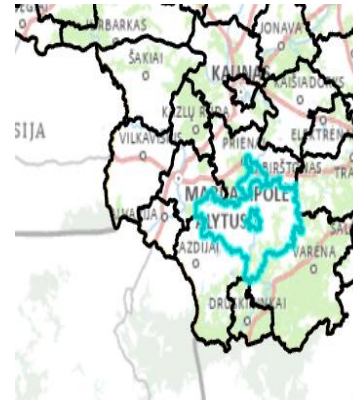

a.

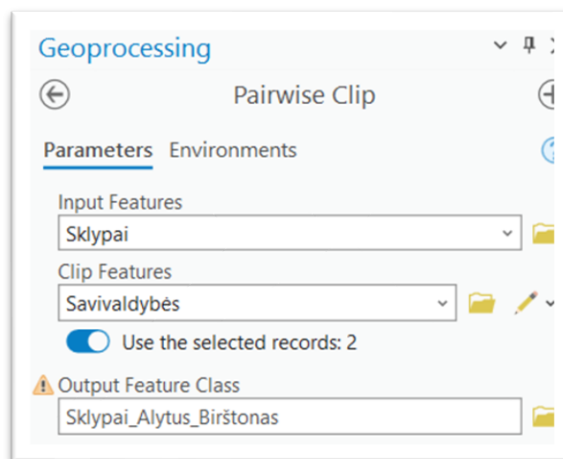
Savivaldybės pavadi...	Savivaldybės pav.
Akmenės	Akmenės r. sav.
Alytaus	Alytaus m. sav.
Alytaus	Alytaus r. sav.
Anykščių	Anykščių r. sav.
Birštono	Birštono sav.
Biržų	Biržų r. sav.
Druskininkų	Druskininkų sav.
Elektrėnų	Elektrėnų sav.

b.

c.

13.2. Kai atlikta atranka, galima naudoti apkirpimo įrankį Pairwise Clip:

7 pav. duomenų apkirpimas

Parametrai:

1. Input Features – apkerpami duomenys
2. Clip Features – Savivaldybių sluoksnis
3. Output Feature Class – saugojimo vieta

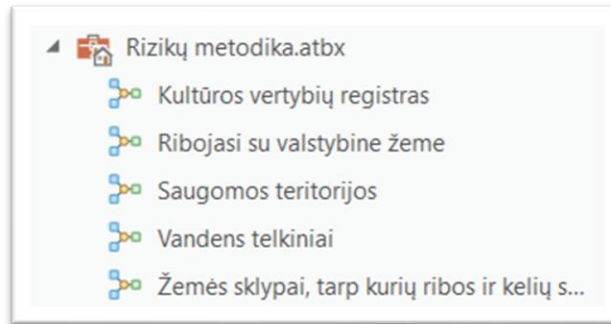
VI SKYRIUS SKLYPŲ ATRANKOS ĮRANKIAI

14. Visų įrankių veikimui yra pritaikytas šis bendras funkcionalumas:

14.1. Kiekvienai rizikos grupei yra generuojami atskiri sluoksniai, taip pat gali būti kuriami atskiri tos pačios rizikos grupės sluoksniai prioretizuojant skirtingas teritorijas;

14.2. Kiekviename rizikos sluoksnyje galima matematiniais metodais apskaičiuoti didžiausią tikrinimo prioritetą turinčius žemės sklypus ar žemės plotus (vertinant pagal paskirtį, plotą ir t. t.); Pagal šiuos požymius, rizikos sluoksniai gali būti vizualiai atvaizduojami ir pateikiami kaip pagalbinė priemonė planavimo procese;

14.3. Prioritetas gali papildomai būti koreguojamas atsižvelgiant į istorinių duomenų dėsningumus.

8 pav. Įrankiai

VII SKYRIUS

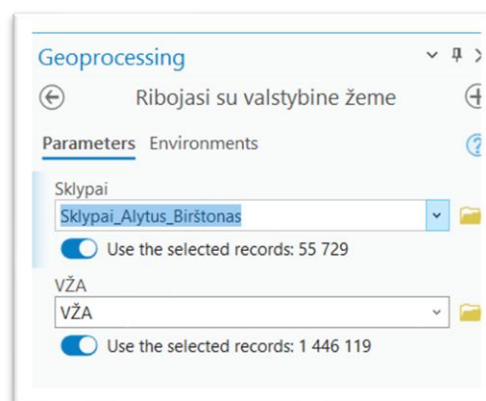
RIZIKOS SLUOKSNIŲ GENERAVIMO ĮRANKIŲ APRAŠYMAI

15. Žemės sklypai, besiribojantys su valstybine žeme:

15.1. Naudojami duomenys:

15.1.1. Nekilnojamo turto kadastro duomenys (sklypų ribos);

15.1.2. VŽA – Apskaitytų valstybinės žemės duomenų rinkinys;

9 pav. Įrankio parametrai

15.2. Įrankis, skirtas atrinkti žemės sklypus, kurie ribojasi su valstybine žeme;

15.3. Atranka vykdoma atrenkant besiribojančius žemės sklypus su valstybiniais nesuformuotais žemės plotais;

15.4. Prioritetas skiriamas tiems sklypams, kuriuose įvertinus ortofotografinę ir palydovinę medžiagą galima identifikuoti žemės naudojimo pažeidimus.

15.5. Papildomai prioritetas gali kisti vertinant istorinių duomenų tendencijas (vertinant teritorijas, kuriose buvo gauta daugiausia skundų, kuriose buvo nustatyta daugiausia žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, taip pat gali būti vertinamos teritorijos pagal išduotus statybos leidimus, bei statybos pažeidimų teritorijos (esant erdviniam duomenims vertinami dvejų paskutinių metų duomenys);

15.6. Prioritetas gali kisti atsižvelgiant, ar objektas patenka / ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys);

15.7. Rezultatas yra saugomas **Rezultatai.gdb** su žyme **Valstybinėžemė_sklypai**.

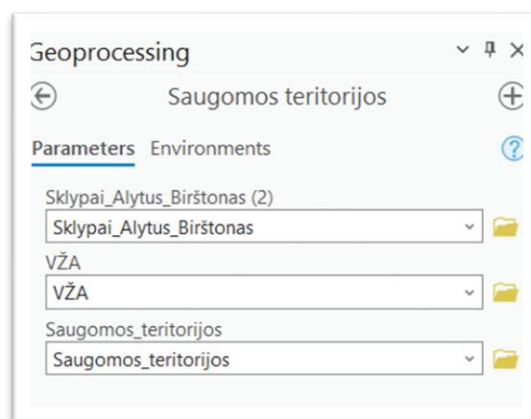
16. Žemės sklypų besiribojančių su valstybine žeme ir esančių saugomoje teritorijoje atranka:

16.1. Naudojami duomenys:

16.1.1. Nekilnojamo turto kadastro duomenys (sklypų ribos);

16.1.2. VŽA – Apskaitytų valstybinės žemės duomenų rinkinys;

16.1.3. STVR – Saugomų teritorijų valstybės kadastras.

10 pav. Įrankio parametrai

16.2. Saugomų teritorijų įrankis skirtas atrinkti žemės sklypus, kurie ribojasi su valstybine žeme ir patenka į saugomas teritorijas:

16.2.1. Atranka vykdoma atrenkant besiribojančius žemės sklypus su valstybiniais nesuformuotais žemės plotais;

16.2.2 Sukertant sklypus su Saugomų teritorijų duomenų rinkiniu ir paskaičiuojant sankirtos bendrą plotą.

16.3. Prioritetas skiriamas tiems sklypams, kuriuose įvertinus ortofotografinę ir palydovinę medžiagą galima identifikuoti žemės naudojimo pažeidimus.

16.4. Papildomai prioritetas gali kisti vertinant istorinių duomenų tendencijas (vertinant teritorijas, kuriose buvo gauta daugiausia skundų, kuriose buvo nustatyta daugiausia žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, taip pat gali būti vertinamos teritorijos pagal išduotus statybos leidimus, bei statybos pažeidimų teritorijos (esant erdviniams duomenims vertinami dvejų paskutinių metų duomenys).

16.5. Prioritetas gali kisti atsižvelgiant, ar objektas patenka / ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys).

16.6. Rezultatas yra saugomas **Rezultatai.gdb** su žyme **Saugomos_teritorijos_sklypai**.

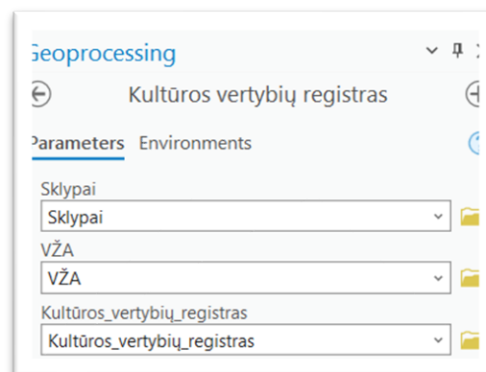
17. Žemės sklypų besiribojančių su valstybine žeme ir esančių kultūros paveldo teritorijoje atranka:

17.1. Naudojami duomenys:

17.1.1. Nekilnojamo turto kadastro duomenys (sklypų ribos);

17.1.2. VŽA – Apskaitytų valstybinės žemės duomenų rinkinys;

17.1.3. KVR – kultūros vertybių registras.

11 pav. Įrankio parametrai

17.2. Kultūros vertybių registro įrankis skirtas atrinkti žemės sklypus, kurie ribojasi su valstybine žeme ir patenka į kultūros vertybių registro teritoriją:

17.2.1. Atranka vykdoma atrenkant besiribojančius žemės sklypus su valstybiniais nesuformuotais žemės plotais;

17.2.2. Sukertant sklypus su Kultūros vertybių duomenų rinkiniu ir paskaičiuojant sankirtos bendrą plotą;

17.3. Prioritetas skiriamas tiems sklypams, kuriuose įvertinus ortofotografinę ir palydovinę medžiagą galima identifikuoti žemės naudojimo pažeidimus.

17.4. Papildomai prioritetas gali kisti vertinant istorinių duomenų tendencijas (vertinant teritorijas, kuriose buvo gauta daugiausia skundų, kuriose buvo nustatyta daugiausia žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, taip pat gali būti vertinamos teritorijos pagal išduotus statybos leidimus, bei statybos pažeidimų teritorijos (esant erdviniams duomenims vertinami dvejų paskutinių metų duomenys);

17.5. Prioritetas gali kisti atsižvelgiant, ar objektas patenka / ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys);

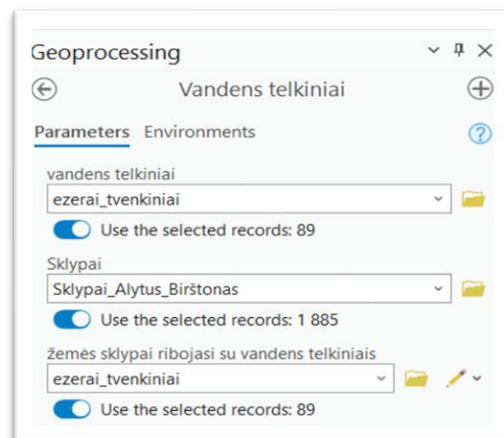
17.6. Rezultatas yra saugomas **Rezultatai.gdb** su žyme **Kultūros_vertybių_registras_sklypai**.

18. Žemės sklypai, kurie ribojasi su vandens telkiniais:

18.1. Naudojami duomenys:

18.1.1. Nekilnojamo turto kadastro duomenys (sklypų ribos);

18.1.2. UETK – Upių, ežerų ir tvenkinių kadastras;

12 pav. Įrankio parametrai

18.2. Žemės sklypų, kurie ribojasi su vandens telkiniais, įrankis yra skirtas atrinkti sklypus, turinčius besiribojančią dalį su vandens telkiniais;

18.3. Prioritetas skiriamas tiems sklypams, kuriuose įvertinus ortofotografinę ir palydovinę medžiagą galima identifikuoti žemės naudojimo pažeidimus.

18.4. Papildomai prioritetas gali kisti vertinant istorinių duomenų tendencijas (vertinant teritorijas, kuriose buvo gauta daugiausia skundų, kuriose buvo nustatyta daugiausia žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, taip pat gali būti vertinamos teritorijos pagal išduotus statybos leidimus, bei

statybos pažeidimų teritorijos (esant erdviniams duomenims vertinami dvejų paskutinių metų duomenys);

18.5. Prioritetas gali kisti atsižvelgiant, ar objektas patenka / ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys);

18.6. Rezultatas yra saugomas **Rezultatai.gdb** su žyme **Vandens_telkiniai_sklypai**.

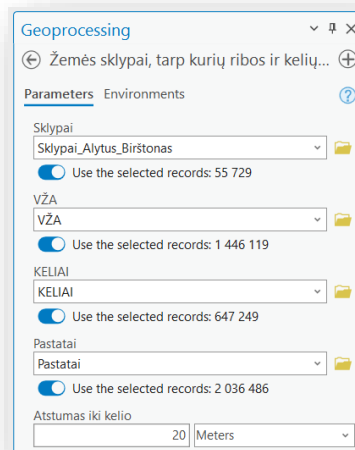
19. Žemės sklypai, tarp kurių ribos ir kelių susidaro valstybinės žemės intarpai.

19.1. Naudojami duomenys:

19.1.1. Nekilnojamo turto kadastro duomenys (sklypų ribos);

19.1.2. Georeferencinio pagrindo kadastro erdvinį duomenų rinkinys (keliai ir pastatai);

19.1.3. VŽA_DRLT – Apskaitytų valstybinės žemės duomenų rinkinys;

13 pav. Įrankio parametrai

19.2. Privačių sklypų, kurie ribojasi su valstybine žeme / nesuformuotais sklypais atrankos įrankis yra skirtas atrinkti privačius sklypus, kurie yra šalia kelių, bet neturi bendros ribos su jais, o tarp jų yra įsiterpusi valstybinė žemė:

19.2.1. Atrenkami žemės sklypai, besiribojantys su valstybine žeme ir kurie yra iki 20 m. atstumu iki kelio (atstumą galima keisti).

19.2.2. Iš atrankos eliminuojami sklypai, kuriuose nėra pastatų (atsižvelgiant į tai, kad daugiausia pažeidimų nustatoma gyvenamųjų namų sklypuose);

19.3. Prioritetas skiriamas tiems sklypams, kuriuose įvertinus ortofotografinę ir palydovinę medžiagą galima identifikuoti žemės naudojimo pažeidimus.

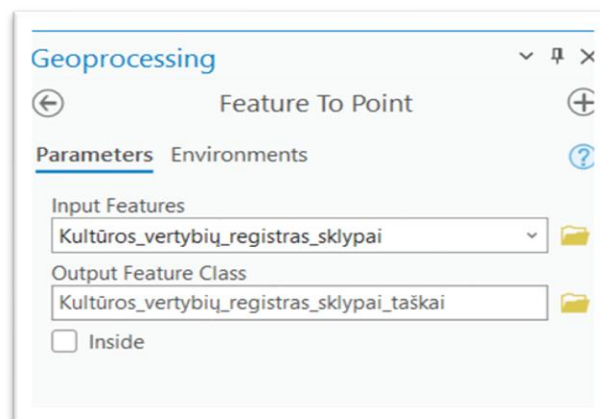
19.4. Papildomai prioritetas gali kisti vertinant istorinių duomenų tendencijas (vertinant teritorijas, kuriose buvo gauta daugiausia skundų, kuriose buvo nustatyta daugiausia žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, taip pat gali būti vertinamos teritorijos pagal išduotus statybos leidimus, bei statybos pažeidimų teritorijos (esant erdviniam duomenims vertinami dvejų paskutinių metų duomenys);

19.5. Prioritetas gali kisti atsižvelgiant, ar objektas patenka / ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys).

19.6. Rezultatas yra saugomas **Rezultatai.gdb** su žyme **Privatus_sklypai_su_Keliais**.

VIII SKYRIUS TAŠKŲ GENERAVIMO ĮRANKIS

20. Įrankis yra skirtas sugeneruoti taškus iš sklypų atrankos įrankių gautų rezultatų ir paruošti juos įkėlimui į ArcGIS Online. Taškinis sluoksnis turi pagrindinius atributinius laukus reikalingus perduoti į planavimo anketas ir užima mažiau vietos nei plotiniai objektai. Šis sluoksnis, išpublikuotas ArcGIS Online nėra kuriamas naujas, o gali būti atnaujinamas pagal poreikį, todėl nereikalauja žemėlapių ar aplikacijų perdarymo:

14 pav. Įrankio parametrai

20.1. Įrankis iš sklypų sugeneruoja taškus jų centre su reikiama atributine informacija;

20.2. Taškai sukeliama į vieną sluoksnį;

20.3. Rezultatas yra saugomas **Rezultatai.gdb** su laiko žyme **Rizikos_sluksnis_data**.

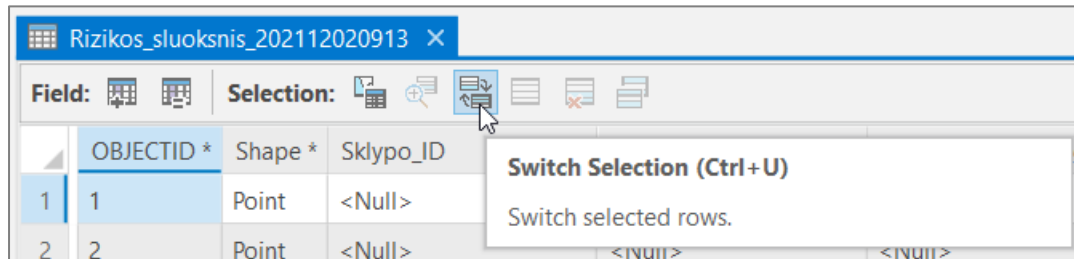
IX SKYRIUS TAŠKINIO SLUOKSNIŲ TVARKYMAS

21. Taškinis sluoksnis yra išpublikuotas ArcGIS Online:

22. Jo duomenų tvarkymui rekomenduojame naudoti ArcGIS Pro, kaip patogiausią priemonę. Atsižvelgiant į situaciją, taškus gali reikėti visus ištrinti ir sukelti naujus, arba papildyti esamus. ArcGIS Online patalpintas sluoksnis į ArcGIS Pro įsikeliamas per katalogą:

22.1. Taškų trynimui gali būti naudojama:

22.1.1. Atributinė lentelė, pažymint trinamus elementus arba visus iš karto. Patogiausiai pažymėti visus elementus galima naudojant pasirinkimą „Switch selection“;

15 pav. Įrankio parametrai

22.1.2. Elementus galima ištrinti naudojant įrankį „Delete rows“. Įrankis atsižvelgia į objektų pažymėjimą – jei nėra pažymėta jokių taškų, įrankis ištrins juos visus. Įrankio parametruose reikia nurodyti tik reikiamą sluoksnį.

X SKYRIUS REKOMENDUOJAMI KOMPIUTERIO PARAMETRAI

23. Dėl didelio duomenų kiekio įrankių veikimas gali sulėtėti, trukti iki valandos ar kelių. Siekiant užtikrinti optimalų įrankių veikimą, ArcGIS Pro gamintojai rekomenduoja naudoti kompiuterius, su tokiais parametrais:

2 lentelė

Parametras	Rekomendacija
CPU	Minimumas: 2 branduoliai, simultaneous multithreading
	Rekomenduojama: 4 branduoliai
	Optimalu: 10 branduolių

Parametras	Rekomendacija
Platforma	x64
Saugykla	Minimumas: 32 GB laisvos vietos
	Rekomenduojama: 32 GB ar daugiau laisvos vietos kietajame diske (SSD)
Atmintis/RAM	Minimumas: 8 GB
	Rekomenduojama: 16 GB
	Optimalu: 32 GB ar daugiau
Grafinė atmintis (atskira)	Rekomenduojama: 4 GB ar daugiau
Vizualizacijos talpykla	Laikinoji ArcGIS Pro vizualizacijos talpykla gali užimti iki 32 GB vietos vartotojo pasirinktoje vietoje.
Ekrano rezoliucija	1024x768 ar didesnė

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos
inspekcijos prie Aplinkos ministerijos
žemės naudojimo valstybinės priežiūros
metu tikrinamų objektų rizikingumo
vertinimo ir atrankos modelio aprašo
2 priedas

KONTROLIUOJAMŲ OBJEKTŲ RIZIKINGUMO VERTINIMO IR ATRANKOS KRITERIJŲ ALGORITMAI

1. Rizikų ir rizikingumo vertinimo bei atrankos modelių schema. Kiekvienam kriterijui yra priskirtas svoris – kriterijaus reikšmingumas pagal jam suteiktą svarbą atsižvelgus į bendrą rizikingumo vertinimo balą.

Kriterijaus Nr.	Kriterijaus aprašymas	Kriterijaus reikšmingumas balais	Periodas, kuriam skaičiuojama kriterijaus reikšmė	Duomenų šaltinis	Rodikliai, kuriuos bus galima skaičiuoti dabar – 1, rodikliai, kuriuos bus galima skaičiuoti ateityje numčius duomenų gavimo galimybę – 0
K1	Objektų faktinis naudojimas atitinka NTK žemėlapyje pažymėtas ribas. Infrastruktūros objekto ribose nestatomi/nėra pastatyti nelegalūs statiniai, įrenginiai, sodinami/pasodinti želdiniai	4	Einamieji metai	VĮ Registrų centras, TPDRIS	0
K2	Objektų faktinis naudojimas atitinka NTK žemėlapyje pažymėtas ribas. Infrastruktūros objekto ribose nestatomi/nėra pastatyti nelegalūs statiniai, įrenginiai, sodinami/pasodinti želdiniai	5	Einamieji metai	VĮ Registrų centras	1

K3	Laikomasi Natura 2000 tinklo teritorijoms nustatytų naudojimo reikalavimų, Nacionalinių ir regioninių parkų teritorijoms nustatytų naudojimo reikalavimų	5	Einamieji metai	STVK	1
K4	Laikomasi saugomų kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo vietovių apsaugos zonių ir pozonei nustatytų specialiųjų žemės naudojimo reikalavimų	5	Einamieji metai	KPD	1
K5	Vertinama teritorijos urbanizacija (miestų, miestelių ribos)	3	-	Duomenų nėra	0
K6	Objektų faktinis naudojimas atitinka NTK žemėlapyje pažymėtas ribas	4	Einamieji metai	VĮ Registrų centras	1

K7	Nevykdoma neteisėta veikla (statomi nelegalūs statiniai, įrenginiai)	3	Einamieji metai	UETK	1
K8	Vertinamos statybos pažeidimų teritorijos	3	Pastarieji du metai	Duomenų nėra	0
K9	Objektai patenka į teritorijas kuriuose buvo daugiausia gauta skundų ŽNVP srityje (parengiamas atskiras sluoksnis / analizė per gardelę)	2	Pastarieji du metai	Duomenų nėra	0
K10	Vertinami žemės naudojimo valstybinės kontrolės duomenys (nustatyti pažeidimai) iki 2024-01-01	1	Pastarieji du metai	NŽT duomenys ir VTPSI duomenys	1
K11	Objektas patenka/ribojasi su valstybinio geodezinio pagrindo punktu (GPDR duomenys).	4	Einamieji metai	GPDR	1

K12	Naujų statybų teritorijos (SLD – 2jų paskutinių metų)	3	Pastarieji du metai	Duomenų nėra	0
-----	---	---	---------------------	--------------	---

Kriterijus Nr. 1 išskirtas kaip atskiras, nes numatyti infrastruktūros plėtros projektų sprendiniai gali keistis, projektai gali būti neįgyvendinami dėl įvairių priežasčių.

2. Rizikingumo vertinimo algoritmo kriterijų aprašymas. Teritorijos, kurioms atlikus turimų statistinių duomenų analizę, nustatytas didžiausias rizikingumo balas, atsižvelgiant į kontroliuojamų objektų priežiūros rizikos (PR) sritis ir kuriose galima objektų atranka planinių žemės naudojimo patikrinimų sąrašų sudarymui.

Eil. Nr.	Rizikos grupės eil. Nr.	Rizikos aprašymas	Rizikos objektas	Grupė	Rodiklio reikšmingumas balais
1.	R1(1) R1(2)	Objektas patenka į - numatytus infrastruktūros plėtros projektus (rekreacijos, kelių, gatvių, pėsčiųjų takų ir pan.)	Žemės sklypas; žemės plotas, nesuformuotas atskiru sklypu	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	4
2.	R1(3)	Objektas ribojasi su infrastruktūros objektais (keliais, gatvėmis, pėsčiųjų takais, geležinkeliais ir pan.)	Žemės sklypas; žemės plotas, nesuformuotas atskiru sklypu	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	5

3.	R2	Objektas patenka / ribojasi į valstybės saugomą gamtos teritoriją (Natura 2000, nacionaliniai, regioniniai parkai)	Žemės sklypas; žemės plotas, nesuformuotas atskiru sklypu	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	5
4.	R3	Objektas patenka / ribojasi su kultūros paveldo objektu (KPD duomenys)	Žemės sklypas; žemės plotas, nesuformuotas atskiru sklypu	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	5
5.	R5	Objektai, besiribojantys su vandens telkiniais	Žemės sklypas; žemės plotas, nesuformuotas atskiru sklypu	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	3
6.	R9	Objektai, besiribojantys su valstybinės žemės sklypais (plotais)	Žemės sklypas	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	4

3. Teritorijos, besiribojančios su valstybinės žemės sklypais (plotais), kuriose galima objektų atranka.
 Koeficientas perskaičiavimui į 100-balę sistemą; 4+4 (skaičiai 4 imami iš matricos raudono ir geltono režio)=8
 $100:8=12,50$

Grupės eil. Nr.	Grupė	Kriterijaus eil. Nr.	Kriterijaus aprašymas	Kriterijaus skaičiavimo algoritmui reikalingi duomenys	Rodiklio reikšmės vidutinio rizikingumo min. režis	Rodiklio reikšmės didelio rizikingumo min. režis	Normuota kriterijaus reikšmė	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalė)	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalę transformavus į 100)	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalę transformavus į 100)	Kriterijaus reikšmingumas	Tolimesnis rodiklio tobulinimas/sąlygos būtinos rodiklio apskaičiavimui
R9	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtini	K6	Daroma prielaida, kad tokie objektai yra labiau rizikingi	Nustatytų pažeidimų kiekis 2-jų metų	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus	20 (iš matricos max žala)	4 iš 1 lentelės	12,5x4	50,00 (x20:100=10)	10,00	Atlikti statistinę režių nustatymo analizę, režių

R5	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtini s; žemės sklypo naudotojas	K7	Daroma prielaida, kad tokie objektai yra labiau rizikingi, nei objektai, nesiribojantys su vandens telkiniais	Nustatytų pažeidimų kiekis 2-jų metų laikotarpyje	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	15	3	16,67x3	50,01x15:100=7,50	7,51	Atlikti statistinę režių nustatymo analizę, režių testavimą, kai bus sukaupta pakankamai duomenų
----	--	----	---	---	---	---	----	---	---------	-------------------	-------------	--

5. Teritorijos patenka/ribojasi su kultūros paveldo objektu, kuriose galima objektų atranka. Koeficientas perskaičiavimui į 100-balę sistemą $5+5=10$, $100:10=10$

Grupės	Grupė	Kriterijaus eil. Nr.	Kriterijaus aprašymas	Kriterijaus skaičiavimas	Rodiklio reikšmės	Rodiklio reikšmės	Normuota kriterijaus	Rodiklio reikšmingumas	Rodiklio reikšmingumas	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalė)	Kriterijaus reikšmė	Tolimesnis rodiklio tobulinimas
--------	-------	----------------------	-----------------------	--------------------------	-------------------	-------------------	----------------------	------------------------	------------------------	-------------------------------------	---------------------	---------------------------------

eil. Nr.				algoritmui reikalingi duomenys	vidutinio rizikumo min. režis	didelio rizikumo min. režis	reikšmė	(penkialė)	as (penkialė transformavus į 100)	transformavus į 100)	reikšmingumas	mas/sąlygos būtinos rodiklio apskaičiavimui
R3	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės sklypo naudotojas	K4	Daroma prielaida, kad tokie objektai yra labiau rizikingi, nei objektai, nepatenkantys/nesiribojantys su kultūros paveldo		Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	25	5	10.00	50,00x25:100	12,5	Atlikti statistinę režių nustatymo analizę, režių testavimą, kai bus sukaupta pakankamai

			objektai s									duome nų
--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------

6. Teritorijos, patenkančios/besiribojančios su valstybės saugomą gamtos teritorija (Natura 2000, nacionaliniai, regioniniai parkai), kuriose galima objektų atranka. Koeficientas perskaičiavimui į 100-balę sistemą 5+5=10, 100:10=10

Grupės eil. Nr.	Grupė	Kriterijaus eil. Nr.	Kriterijaus aprašymas	Kriterijaus skaičiavimo algoritmui reikalingi duomenys	Rodiklio reikšmės vidutinio rizikingumo min. režis	Rodiklio reikšmės didelio rizikingumo min. režis	Normuota kriterijaus reikšmė	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalė)	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalę transformavus į 100)	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalę transformavus į 100)	Kriterijaus reikšmė reikšmingumas	Tolimesnis rodiklio tobulinimas/ sąlygos būtinios rodiklio apskaičiavimui
R2	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės	K3	Daroma prielaida , kad tokie objektai yra		Nėra galimybės įvertinti pagal turimu	Nėra galimybės įvertinti pagal turimu	25	5	10,00	50,00x25:1 00	12,5	Atlikti statistinė režių nustatymo

N r.				duomenys	min. režiis	min. režiis			rmavus į 100)			rodiklio apskaičiavimui
R11R12)	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės (patikėtini s; žemės sklypo naudotojas	K1	Daroma prielaida, kad tokie objektai yra labiau rizikingesni, nei objektai, nepatenkantys į numatytus infrastruktūros plėtros projektus		Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	20	4	11,11	44,44x20:100=8,89	8,89	Atlikti statistinę režių nustatymo analizę, režių testavimą, kai bus sukaupta pakankamai duomenų

8. Teritorija, besiribojanti su infrastruktūros objektais (keliais, gatvėmis, pėsčiųjų takais, geležinkeliais ir pan.), kurioje galima objektų atranka. Koeficientas perskaičiavimui į 100 balų sistemą $5+5=10$, $100:10=10$

Grupės eil. Nr.	Grupė	Kriterijaus eil. Nr.	Kriterijaus aprašymas	Kriterijaus skaičiavimo algoritmui reikalingi duomenys	Rodiklio reikšmės vidutinio rizikingumo min. režis	Rodiklio reikšmės didelio rizikingumo min. režis	Normuota kriterijaus reikšmė	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalė)	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalę transformavus į 100)	Rodiklio reikšmingumas (penkiabalę transformavus į 100)	Kriterijaus reikšmė * reikšmingumas	Tolimesnis rodiklio tobulinimas/sąlygos būtinos rodiklio apskaičiavimui
R1 (3)	Privatus fizinis, juridinis asmuo; valstybinės žemės patikėtinis; žemės	K2	Daroma prielaida, kad tokie objektai yra labiau rizikingesni, nei		Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	Nėra galimybės įvertinti pagal turimus duomenis	25	5	10	50x25:100	12,5	Atlikti statistinę režių nustatymo analizę, režių testavimą

	sklypo naudotoj as		objektai, nesiriboj antys su infrastru ktūros objektai s									ma, kai bus sukaup ta pakank amai duome nų
--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

---